

Nowiny dnia 21.08.2026 r.

Znak: CUW.414.4.2026

Fabian Grabania
Prezes Zarządu
Fundacja Fabian Digital
ul. Mikołaja Kopernika 14
40 – 064 Katowice
kontakt@fabiaandigital.org

**Stanowisko w sprawie projektu rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego
rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy
w szkołach publicznych**

W odpowiedzi na pismo które wpłynęło do Urzędu Gminy Nowiny pocztą e-mail w dniu 9 sierpnia 2026r o godz. 21.55 (zarejestrowane w dn. 10.08.2026r) dot. prośby o zajęcie stanowiska w sprawie projektu rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Nr 117¹), złożone w oparciu o art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Wójt Gminy Nowiny, działając na podstawie art. 30 ust. 1 oraz 31 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U z 2026r., poz. 662 ze zm.) przedstawia następujące stanowisko.

Gmina Nowiny, jako organ prowadzący szkoły oraz jednostka samorządu terytorialnego odpowiedzialna za realizację zadań oświatowych, wyraża **negatywne stanowisko wobec projektowanego bezwzględnego wyłączenia możliwości przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych i poprawkowych z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej**, w szczególności w odniesieniu do uczniów, których stan zdrowia lub niepełnosprawność uniemożliwiają bezpieczne stawienie się w szkole.

Dostrzegamy potrzebę zapewnienia rzetelności egzaminów oraz przeciwdziałania nadużyciom związanym z ich przeprowadzaniem w formule zdalnej. Nie może jednak zaakceptować rozwiązania, które w sposób bezwzględny i nieuwzględniający indywidualnej sytuacji ucznia pozbawia możliwości zastosowania formy zdalnej również w przypadkach wyjątkowych, gdy przyjazd ucznia do szkoły jest obiektywnie niemożliwy albo wiąże się z poważnym zagrożeniem dla jego zdrowia lub życia.

Potrzeba ochrony uczniów znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji zdrowotnej

Na terenie naszej gminy zamieszkują uczniowie z niepełnosprawnościami oraz uczniowie przewlekle i nieuleczalnie chorzy, dla których opuszczenie domu może być niemożliwe albo może powodować istotne zagrożenie zdrowotne.

Dotyczy to w szczególności dzieci i młodzieży:

- z niepełnosprawnościami sprzężonymi i znacznym stopniem niepełnosprawności,
- przewlekłe chorych, wymagających stałej opieki i specjalistycznego leczenia,
- z obniżoną odpornością, dla których kontakt ze środowiskiem zewnętrznym może stanowić realne zagrożenie,
- objętych leczeniem onkologicznym lub innymi terapiami powodującymi szczególną podatność na zakażenia,
- pozostających w domu z uwagi na zalecenia lekarzy specjalistów,
- których stan zdrowia pozwala na realizację obowiązku nauki, ale nie pozwala na fizyczne uczestnictwo w egzaminie w budynku szkoły.

W przypadku takich uczniów problem nie sprowadza się do kwestii wygody czy preferowanej organizacji egzaminu. Dla części z nich wymóg osobistego stawiennictwa w szkole może oznaczać **faktyczne pozbawienie możliwości przystąpienia do egzaminu**, a w konsekwencji zagrożenie dla ich prawa do kontynuowania edukacji.

Bezwzględny zakaz jest rozwiązaniem nieproporcjonalnym

Stoimy na stanowisku, że prawidłowym rozwiązaniem nie powinno być całkowite wyeliminowanie możliwości przeprowadzania egzaminów zdalnych, lecz wprowadzenie **ściśle określonego wyjątku dla uczniów, których stan zdrowia uniemożliwia lub w sposób istotny utrudnia udział w egzaminie stacjonarnym**.

Projektowane rozwiązanie traktuje bowiem w sposób jednakowy sytuacje, które w rzeczywistości są zasadniczo odmienne. Inaczej należy ocenić sytuację ucznia, który bez przeszkód może przybyć do szkoły, a wybiera formę zdalną wyłącznie z uwagi na wygodę, a inaczej sytuację dziecka, dla którego opuszczenie domu może oznaczać poważne ryzyko zdrowotne. W naszej ocenie Gminy przepisy powinny umożliwiać dyrektorowi szkoły zastosowanie rozwiązania adekwatnego do indywidualnej sytuacji ucznia, po przedstawieniu odpowiedniej dokumentacji medycznej lub opinii lekarza.

Rzetelność egzaminu można zapewnić również w szczególnych przypadkach

Nie kwestionujemy argumentu, że egzamin powinien być przeprowadzony w sposób gwarantujący jego samodzielność, obiektywność i porównywalność. Nie oznacza to jednak, że jedynym sposobem zapewnienia tych standardów jest fizyczna obecność ucznia w budynku szkoły. W przypadku wyjątkowych egzaminów przeprowadzanych zdalnie można wprowadzić dodatkowe zabezpieczenia, w szczególności:

- obowiązek uzyskania zgody dyrektora szkoły na przeprowadzenie egzaminu zdalnie,
- konieczność przedstawienia zaświadczenia lub opinii lekarza potwierdzającej brak możliwości bezpiecznego stawienia się ucznia w szkole,
- przeprowadzenie egzaminu w czasie rzeczywistym, z wykorzystaniem połączenia audio-wideo,
- obowiązek zapewnienia bezpośredniej obserwacji ucznia przez członków komisji,
- zastosowanie dodatkowych procedur weryfikujących tożsamość ucznia,

- zakaz korzystania z niedozwolonych pomocy i urządzeń,
- sporządzenie pełnej dokumentacji przebiegu egzaminu,
- możliwość utrwalania przebiegu egzaminu, z poszanowaniem przepisów o ochronie danych osobowych.

Takie rozwiązanie pozwoliłoby jednocześnie chronić rzetelność procesu oceniania oraz prawa uczniów znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji.

Szczególna sytuacja uczniów przewlekle chorych i niepełnosprawnych

Zwracamy jednakże uwagę, że system oświaty powinien uwzględniać zasadę indywidualizacji procesu kształcenia oraz rzeczywiste możliwości psychofizyczne ucznia. W przypadku dziecka, które może uczestniczyć w edukacji z wykorzystaniem narzędzi komunikacji elektronicznej, lecz ze względów zdrowotnych nie może opuścić miejsca zamieszkania, całkowity zakaz przeprowadzenia egzaminu w tej formie może prowadzić do sytuacji, w której uczeń zostanie zmuszony do wyboru pomiędzy narażeniem własnego zdrowia poprzez przyjazd do szkoły, albo rezygnacją z przystąpienia do egzaminu i poniesieniem konsekwencji edukacyjnych.

W naszej ocenie przepisy prawa oświatowego nie powinny stawiać rodziców i dzieci przed takim wyborem. Szczególnie trudna byłaby sytuacja uczniów, w przypadku których lekarz jednoznacznie wskazuje konieczność ograniczenia kontaktu ze środowiskiem zewnętrznym. W takim przypadku wymóg osobistego stawiennictwa na egzaminie może pozostawać w oczywistej sprzeczności z koniecznością ochrony zdrowia dziecka.

Konieczność zastosowania klauzuli wyjątkowej

Zasadnym jest zatem postulat zmiany projektu poprzez wprowadzenie możliwości przeprowadzenia egzaminu klasyfikacyjnego, egzaminu poprawkowego lub sprawdzianu wiadomości i umiejętności z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej **w szczególnie uzasadnionych przypadkach, związanych ze stanem zdrowia lub niepełnosprawnością ucznia.**

Rozwiązanie takie powinno mieć charakter wyjątkowy i być stosowane wyłącznie po spełnieniu jasno określonych przesłanek. W szczególności proponuje się, aby:

„W szczególnie uzasadnionych przypadkach, w szczególności ze względu na stan zdrowia lub niepełnosprawność ucznia uniemożliwiający albo istotnie utrudniający jego bezpieczne stawienie się w szkole, dyrektor szkoły, na wniosek rodzica albo pełnoletniego ucznia, może wyrazić zgodę na przeprowadzenie egzaminu klasyfikacyjnego, egzaminu poprawkowego lub sprawdzianu wiadomości i umiejętności z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej, zapewniających możliwość bezpośredniego kontaktu członków komisji z uczniem.”

Jednocześnie możliwość ta powinna być uzależniona od przedstawienia dokumentacji potwierdzającej szczególną sytuację zdrowotną ucznia.

W naszej ocenie należy pozostawić możliwość zastosowania formy zdalnej w **wyjątkowych, indywidualnie uzasadnionych przypadkach**, w szczególności wobec uczniów z niepełnosprawnościami, przewlekłe chorych oraz uczniów, których stan zdrowia uniemożliwia bezpieczne opuszczenie miejsca zamieszkania.

Uwzględnienie zatem w toku dalszych prac legislacyjnych sytuacji uczniów, dla których stacjonarna forma egzaminu nie jest rozwiązaniem możliwym do zastosowania z przyczyn niezależnych od nich i ich rodziców jest zasadne.

Przedstawione stanowisko stanowi troskę o zapewnienie wszystkim dzieciom, niezależnie od ich stanu zdrowia i stopnia sprawności, rzeczywistego i niedyskryminującego dostępu do edukacji oraz możliwości ukończenia kolejnych etapów kształcenia.

Jednocześnie należy wskazać, że organ prowadzący nie jest organem właściwym do dokonywania wiążącej oceny rozporządzenia Ministra Edukacji z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej ani do jego uchylania lub zmiany. Kompetencje organu prowadzącego gminy w tym zakresie wyznaczają przepisy prawa powszechnie obowiązującego.

Niniejsze pismo stanowi odpowiedź na złożony wniosek i przedstawia stanowisko Gminy w zakresie objętym jego treścią.

Z poważaniem

p.o. Kierownik
Centrum Usług Wspólnych
w Nowinach

Monika Kalużńska

Otrzymują:

1. adresat x 1.
2. a/a x 1.